

muziek

deSingel

Budapest Festival Orchestra olv. **Iván Fischer**

do 8 dec 2016 / Blauwe zaal / Grote podia

20 uur / pauze ± 20.55 uur / einde ± 22 uur
inleiding 19.15 uur / Stephan Weytjens / Muziekstudio

internationaal symfonisch 2016-2017

National Philharmonic of Russia olv. Vladimir Spivakov
zo 20 nov 2016

Budapest Festival Orchestra olv. Iván Fischer
do 8 dec 2016

Anima Eterna Brugge olv. Jos van Immerseel
do 2 mrt 2017

New York Philharmonic olv. Alan Gilbert
do 23 mrt 2017 (Koningin Elisabethzaal)

Orchestre des Champs-Élysées olv. Philippe Herreweghe
za 6 mei 2017 (Koningin Elisabethzaal)

Budapest Festival Orchestra / www.bfz.hu/en/about-us/the-orchestra
deSingeldebuut 30 sep 1996 / laatst in deSingel do 12 nov 2015

Iván Fischer / www.bfz.hu/en/about-us/ivan-fischer
deSingeldebuut ma 30 sep 1996 / laatst in deSingel do 12 nov 2015

Leonidas Kavakos / www.leonidaskavakos.com/about/
Leonidas Kavakos bespeelt de 'Abergavenny' Stradivarius uit 1724
deSingeldebuut & laatst in deSingel za 9 mei 2009

Budapest Festival Orchestra
Iván Fischer muzikale leiding **Leonidas Kavakos** viool

Franz Schubert (1797-1828)

Ouverture 'Die Zauberharfe', D644

11'

Béla Bartók (1881-1945)

Concerto voor viool en orkest nr 2, Sz112

41'

Allegro non troppo

Andante tranquillo

Allegro molto

pauze

Béla Bartók

Hongaarse Schetsen, Sz97

11'

Een avond in Transsylvanië

Berendans

Melodie

Lichtjes aangeschoten

Varkenshoedersdans

Franz Schubert

Symfonie nr 5 in Bes, D485

29'

Allegro

Andante con moto

Menuetto. Allegro molto

Allegro vivace

 **Gelieve uw GSM
uit te schakelen**

De inleidingen kan u achteraf
beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling /
concert / tentoonstelling van
uw keuze.

Grand café deSingel drankjes /
hapjes / snacks uitgebreid
tafelen open alle dagen: 9-24 uur /
informatie en reserveren:
+32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie,
opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma
van deSingel met andere
toeschouwers delen. Selecteer
hiervoor voorstelling / concert /
tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum,
dan maakt u meteen kans om
tickets te winnen.

Cd-verkoop

Bij onze concerten
worden occasioneel cd's te
koop aangeboden door
La Boite à Musique / Coudenberg
74 / Brussel / +32 (0)2 513 09 65
www.classicalmusic.be

Concertvleugels Met bijzondere
dank aan Ortwin Moreau voor het
stemmen en het onderhoud van de
concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice /
Kapucijnenstraat 32 / 2000
Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
www.moreau-pianoservice.be

Dit concert wordt opgenomen door Klara voor latere uitzending op
26 januari 2017 in het programma Klara Live om 20 uur.

Franz Schubert

Franz Schubert

Ouverture 'Die Zauberharfe', D644

Zijn leven lang was het een vurige wens van Franz Schubert om een succesvolle carrière uit te bouwen als componist van opera's en theatermuziek. Schubert maakte ontwerpen voor niet minder dan zestien werken voor het muziektheater. Helaas werd zijn parcours van opera- en theatercomponist een aaneenrijging van ontgoochelingen. Van de negen werken die hij voltooide, werden er tijdens zijn leven uiteindelijk slechts drie uitgevoerd, bovendien zonder veel succes. Tijdgenoten hadden grote twijfels bij Schuberts theatertalent en velen namen hem binnen het genre nauwelijks ernstig.

'Die Zauberharfe' ontstond in 1820 en was bestemd voor het Theater an der Wien. Het was geen echte opera maar veeleer een voorbeeld van toneelmuziek. Schubert schreef de muziek als muzikale aanvulling bij het gelijknamige (gesproken) theaterwerk - een zogeheten 'Zauberstück' - van Georg Ernst von Hofmann, een Weense gelegenheidsdichter. Schuberts theatermuziek bestond uit een ouverture, zeven mannenkoren, een entr'acte en zes melodrama's, gesproken teksten met orkestbegeleiding.

Hoewel de theatertekst niet bewaard is gebleven, zijn de grote lijnen van het verhaal wel bekend. De zoon van de fee Melinda en de graaf Arnulf is de troonopvolger van Brabant en wordt in de vlammen geworpen, om ervoor te zorgen dat Arnulfs nicht Ida zijn plaats op de troon zou kunnen innemen. De zoon sterft echter niet, maar leeft verder, ergens in een ver land, in armoedige omstandigheden. Onder een andere identiteit, als de troubadour Palmerin, komt hij weer tevoorschijn. Met zijn gezang, zijn bovennatuurlijke krachten en zijn magische harp slaagt hij erin de liefde van Ida te winnen en een boze vuurdemon te vernietigen.

De Weense critici lieten geen spaander heel van dit 'Zauberstück' met zijn absurde en verwarrende verhaallijnen en omschreven het spottend als "langweiliger Unsinn". Ook het publiek liet het al gauw afweten. Bij de derde voorstelling was de zaal nog nauwelijks voor de helft gevuld en hoewel er nog een vijftal uitvoeringen volgden, verdween 'Die Zauberharfe' spoedig van het repertoire. Voor de jonge ambitieuze Schubert was het de zoveelste teleurstelling. Van het afgesproken honorarium, 500 gulden, heeft hij trouwens nooit een cent gezien.

Samen met Hofmanns theaterwerk geraakte ook Schuberts theatermuziek voorgoed in de vergetelheid, met uitzondering echter van één deel: de ouverture. Om redenen die niet helemaal duidelijk zijn, werd de 'Zauberharfe'-ouverture na Schuberts dood uitgegeven als onderdeel van zijn toneelmuziek bij het theaterstuk 'Rosamunde, Fürstin von Zypren' van Helmina von Chézy, hoewel hij de ouverture nooit bij dat werk had uitgevoerd. Onder haar nieuwe naam, 'Rosamunde'-ouverture, ging Schuberts compositie een nieuw leven leiden. Als een zelfstandige concertouverture, los van de theatermuziek, slaagde zij erin om alsnog een vaste plaats te veroveren op het concertrepertoire. Met haar melodische rijkdom en meesterlijke orkestbehandeling vormt de 'Zauberharfe'-ouverture een perfecte 'curtain-raiser' voor het concert van vanavond.

De ouverture is geschreven in een tweeledige vorm, waarbij een trage inleiding voorafgaat aan een snelle Vivace-beweging. Wanneer Schuberts ouverture hier en daar aan Rossini herinnert, is dat geen toeval. Schubert leende immers enkele thema's uit één van de twee ouvertures "in de Italiaanse stijl" die hij in 1817 had gecomponeerd naar het voorbeeld van de Italiaanse operacomponist, wiens muziek destijds in Wenen enorm populair was.

Franz Schubert

Symfonie nr 5 in Bes, D485

Schuberts Vijfde Symfonie in Bes-groot behoort tot de zes zogenaamde jeugdsymfonieën van de componist. Toen hij het werk in de herfst van 1816 voltooide, overigens in nauwelijks enkele weken tijd, was Schubert pas negentien jaar oud. Het werk was bestemd voor een van de tientallen amateurorkesten die in het begin van de 19de eeuw in Wenen actief waren. Nadat veel aristocratische muzikliefhebbers hun hoforkesten als gevolg van de oorlogen en economische crises hadden ontbonden, speelden amateurorkesten een centrale rol in het Weense muziekleven. Het orkest waar Schubert zijn symfonie voor schreef, was bekend als het Hatwig'sche Orchester. Het was ontstaan uit een uitbreiding van het familiestrijkkwartet van de Schuberts. Behalve Franz zelf, op altviool, maakten ook zijn vader Franz Theodor (cello) en zijn twee broers Ignaz en Ferdinand (viool) er deel van uit. Twee keer per week werd er gemusiceerd, aanvankelijk ten huize van de familie

Schubert, later in de woning van een Weense koopman en vanaf 1815 in het huis van de dirigent, Otto Hatwig. Op het repertoire stonden vooral werken van klassieke componisten als Haydn en Mozart, maar soms verscheen er ook een nieuw werk van de jonge Schubert op de lessenaars. Voor Schubert die destijds gemiddeld één symfonie per jaar afleverde, vormde het orkest ongetwijfeld een ideale leerschool. Het ensemble deed dienst als een interessant laboratorium waarin hij zijn bruisende muzikale ideeën naar hartenlust kon uitproberen. Hoewel Beethoven, Schuberts zeventwintig jaar oudere stadsgenoot, het Weense concertleven destijds domineerde, zocht Schubert voor zijn Vijfde Symfonie vooral inspiratie in het oeuvre van Haydn en Mozart. Meer nog dan in Schuberts andere jeugdsymfonieën is de invloed van Mozarts klassieke toonspraak hier overduidelijk te herkennen. "O Mozart, onsterfelijke Mozart, hoe oneindig veel inspirerende vermoedens van een verfijnder, beter leven heb je in onze zielen achtergelaten!", noteerde Schubert trouwens in zijn dagboek, enkele maanden voor hij zijn werk voltooide. Mozartaanse melodische charme en een spontane lyriek voeren de boventoon in dit sprankelende werk. Dramatische contrasten en geleerde technieken zoals wij die in Beethovens symfonieën aantreffen, zijn daarentegen ver te zoeken.

In de eerste beweging, Allegro, valt Schubert vrijwel meteen met de deur in huis. De symfonie begint niet met een donkere, expressieve inleiding, zoals Schuberts vorige symfonieën, maar met een korte aanloop naar een sierlijk, opgewekt thema. Het thema geeft meteen de toon aan voor het verdere vervolg van dit 'Allegro'-deel, dat een helder en overzichtelijk sonatevormschema volgt. De tweede beweging, een 'Andante con moto', is een van Schuberts meest meeslepende lyrische stukken. Met zijn evenwichtige frasering leunt het eveneens aan bij de klassieke stijl, al passeren ook enkele bijzonder avontuurlijke harmonische progressies en modulaties de revue, die ten tijde van Mozart nog ondenkbaar waren geweest. Hier wordt duidelijk dat Schubert niet opteert voor een slaafse imitatie van de klassieke stijl, maar de klassieke erfenis door een eigen, romantische bril bekijkt. Als derde beweging volgt een klassiek Menuet, verrassend genoeg geschreven in een kleine tertstoonaard, g-klein. Voor dit Menuet liet Schubert zich wellicht inspireren door de overeenkomstige beweging uit zijn favoriete Mozartsymfonie, de Symfonie nr 40, in precies dezelfde toonsoort. In het ingetogen trio-middendeel van het

Handwritten musical score for the first page of Bartók's Second Violin Concerto, 1938. The score is written in ink on aged paper and includes staves for Clarinet (2nd), Flute 1, Cor 1, Horn, Viola solo, Violin 1 & 2, Violoncello, and Contrabasso. The tempo is marked 'Allegro non troppo, ♩ = 100'. The score is divided into two systems, with the first system starting at measure 1 and the second system starting at measure 11. The score is signed 'Bartók Béla' in the top right corner.

Eerste pagina uit het manuscript van Bartók's Tweede Vioolconcerto, 1938

Menuet moet de onstuimige Sturm und Drang-stemming even wijken voor een pastorale sfeer. De snelle Finale zet vervolgens in met een luchtig thema dat vooral herinnert aan de klassieke rondothema's uit de slotbewegingen van Haydn's symfonieën.

In zijn Vijfde Symfonie lijkt Schubert de eenvoud te verheffen tot basisprincipe. Dat blijkt ook uit de compacte vorm en uit de kleinschalige, transparante orkestbezetting. Schubert kiest voor een bezetting van één fluit, een paar hobo's, fagotten, hoorns en een strijkersensemble. Hij laat dus zowel de trompetten, de pauken als de klarinetten achterwege en zet slechts één fluit in, in plaats van de gebruikelijke twee. De bezetting komt grotendeels overeen met die van de symfonieën uit Mozarts vroege en middenperiode en met het ensemble dat Haydn in Esterháza ter beschikking had. Een praktische reden voor die uitgedunde bezetting is niet bekend en lijkt ook onwaarschijnlijk. Alles wijst erop dat het hier gaat om een heel bewuste keuze van Schubert, ingegeven door louter muzikale overwegingen.

Béla Bartók

Hongaarse Schetsen, SZ97

Samen met componisten als Arnold Schönberg en Igor Stravinsky behoort Béla Bartók tot de belangrijkste vernieuwers van de eerste helft van de 20ste eeuw. Nadat hij zich in zijn jonge jaren nog had laten inspireren door de Duitse romantische stijl van componisten als Wagner, Brahms, Liszt en Strauss, betekende het jaar 1905 voor Bartók een belangrijk keerpunt. Hij geraakte in de ban van de volksmuziek van zijn geboortestreek en samen met zijn vriend Zoltán Kodály besloot hij volksliederen te verzamelen en te bestuderen. Deels met een notitieboekje, deels ook met een fonograaf - een opnemende grammofoon - trok hij naar het platteland van Hongarije, Roemenië, Transsylvanië, Bulgarije en Slowakije om er de volksmuziek gedetailleerd vast te leggen. De volksliederen die Bartók fascineerden, waren niet de populaire melodieën die tot dan toe, ook in het westen, als Hongaarse of zigeunermuziek bekend stonden - denken wij bijvoorbeeld aan Liszts "Rapsodieën" - maar wel de authentieke volksmuziek van de plattelandsbewoners.

In totaal publiceerde Bartók zo'n tweeduizend volksliederen, hij schreef essays over de volksmuziek, en maakte

arrangementen van volksmelodieën. Bovendien ontwikkelde hij in zijn eigen composities een heel persoonlijke muziekstijl waarin hij een synthese nastreefde van de kenmerken van de nationale volksmuziek en de eigentijdse kunstmuziek. Bartók stelde trouwens interessante overeenkomsten vast tussen de toonladders en ritmes van de volksmuziek en de internationale tendensen binnen de moderne kunstmuziek van zijn tijd.

Tot de eerste resultaten van Bartóks zoektocht naar een eigen muzikale taal behoren een aantal korte miniaturen voor piano die hij schreef tussen 1908 en 1911. Hij bracht ze uit in bundels als 'Tien eenvoudige stukken' (1908), 'Vier Dirges' (Klaagliederen) (1909-1910), 'Drie Burlesken' (1908-1911) en 'Voor Kinderen' (1908-1909). Twintig jaar later, in 1931, besloot Bartók enkele van deze pianostukken voor orkest te bewerken, in de hoop met deze transcripties een breed publiek te bereiken van luisteraars die zich door zijn nieuwe werken blijkbaar niet meer aangesproken voelden. Bartók maakte vijf transcripties en gaf ze de titel 'Hongaarse Schetsen'.

Het openingsstuk van de 'Hongaarse Schetsen' draagt de titel 'Een avond in Transsylvanië'. Het is een bewerking van het vijfde van de 'Tien Eenvoudige Stukken'. Het eenvoudige rondo (ABA'B'A') is gebaseerd op twee thema's van Bartóks eigen hand, maar geïnspireerd door kenmerken van de volksmuziek. Na een elegische parlando-rubatomelodie voor de klarinet volgt een opgewekte fluitmelodie, die volgens Bartók een vrije imitatie was van het fluitspel van de boeren uit Transsylvanië. De klarinetmelodie wordt later herhaald door de hobo, het thema van de fluit wordt hernomen door de piccolo. Het stuk eindigt met een herneming van het openingsthema door de houtblazers, boven akkoorden van de strijkers.

'Berendans' is de tweede 'Hongaarse Schets'. Dit stuk is een transcriptie van het laatste van de 'Tien Eenvoudige Stukken'. Met zijn scherzo-achtig karakter staat deze 'Berendans' in groot contrast met het rustige openingsstuk. Boven herhaalde bastonen van de tuba, pulserende paukenslagen en een strijkerstremolo spelen de houtblazers een melodie die tegelijk een sarcastisch en humoristisch karakter uitstraalt. Volgens Bartók moest het stuk het beeld voor de geest roepen van "een beer, dansend bij het lied van zijn meester en grommend bij het geluid van de trommel."

In de derde 'Hongaarse Schets', 'Melodie' genaamd, keert de rustige sfeer van het begin weer terug. Dit mysterieuze karakterstuk is afgeleid uit de tweede van de 'Vier Dirges'.

Een trage pentatonische melodie wordt voorgesteld door de violen in unisono en vervolgens begeleid door het hele strijkersensemble. De klarinet en de hobo presenteren daarna een aantal varianten van deze melodie, boven een statisch klanktapijt. Terwijl de dynamiek geleidelijk aanzwellt, verschijnt de melodie in de lage strijkers. Tot slot komt de muziek tot stilstand onder begeleiding van stijgende quasi-impressionistische fluitscala's en harpglissando's, die enigszins doen denken aan de muziek van Claude Debussy, niet toevallig één van Bartóks grote voorbeelden.

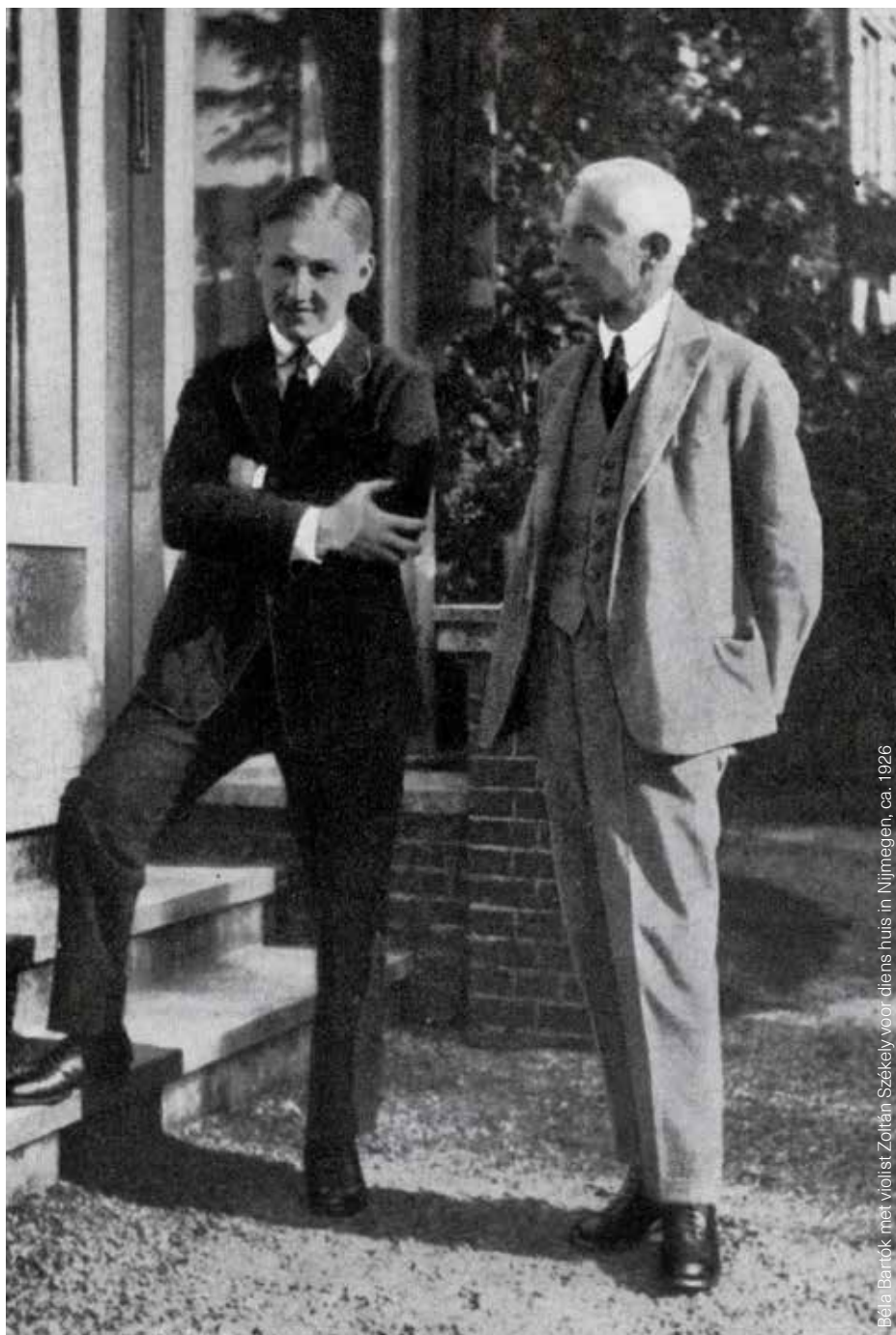
De vierde 'Hongaarse Schets' behoorde tot Bartóks eigen favorieten en was ook een publiekslieveling. De titel van het stuk, een bewerking van het tweede pianostuk uit de 'Drie Burlesken', is te vertalen als 'Lichtjes aangeschoten'. Het zwalpende tempo, de hikkende versieringsnoten en de luide uithalen van de tuba moeten het beeld voor de geest roepen van een dronken man die wankel op zijn benen staat.

Bartók besluit zijn werk met een briljante en feestelijke finale. De 'Varkenshoedersdans' is een bewerking van het veertigste stuk uit de cyclus 'Voor Kinderen'. Van alle vijf de 'Hongaarse Schetsen' is dit het enige stuk waarin Bartók letterlijk een bestaande volksmelodie citeert. De melodie wordt eerst door de klarinet voorgesteld, vervolgens beantwoord door de fluit en daarna afwisselend en samen gespeeld door alle houtblazers, waaronder ook de piccolo en de hobo. Lage pedaaltonen in het orkest imiteren een doedelzak en versterken zo nog meer het volkse karakter van de muziek.

Béla Bartók

Vioolconcerto nr 2, SZ112

Het Vioolconcerto nr 2 is een van de laatste werken die Bartók voltooide voordat hij in 1940 naar de Verenigde Staten emigreerde. Het werk ontstond in de periode 1937-1938, een donkere periode voor Bartók, getekend door onzekerheid en angst. Met grote bezorgdheid moest hij vaststellen hoe zijn geliefde geboorteland in de ban geraakte van het nazi-gedachtengoed. In een brief uit 1938 uitte Bartók zijn grote bezorgdheid over "het gevaar dat Hongarije zich zal overgeven aan dit regime van dieven en moordenaars"; "De enige vraag is: wanneer en hoe? En hoe kan ik verder leven of verder werken in zo'n land? Ik

Béla Bartók met violist Zoltán Székely voor diens huis in Nijmegen, ca. 1926

kan het mij niet voorstellen." Uitgerekend deze woelige periode zou een van de meest productieve uit Bartók's hele componistenloopbaan worden.

Tijdens Bartók's leven gold het Violconcerto nr 2 als zijn eerste en enige violconcerto. Dat hij dertig jaar voordien, in 1907-1903, reeds een eerste violconcerto had gecomponeerd, voor de jonge violiste Stefi Geyer, wist niemand. Het concerto was nooit uitgevoerd of uitgegeven en zou pas meer dan tien jaar na de dood van de componist boven water komen. Pas daarna werd het concerto dat wij vanavond te horen krijgen als zijn Tweede Violconcerto genummerd.

Bartók componeerde zijn Tweede Violconcerto op vraag van de Hongaarse violist Zoltán Székely. Székely en Bartók waren reeds sinds het begin van de jaren 1920 goed bevriend. Samen hadden zij veel kamermuziek gespeeld, ze waren samen op tournee geweest, Bartók had zijn 'Tweede Rapsodie' aan Székely opgedragen en samen met het Hongaars Strijkkwartet had Székely Bartók's strikkwartetten uitgevoerd. Beide musici zouden tot Bartók's dood in 1954 bevriend blijven en daarna bleef Székely zich inzetten voor de uitvoering en verspreiding van Bartók's muziek – tot zijn eigen dood in 2001, op 97-jarige leeftijd.

Op 10 augustus 1936 schreef Székely aan Bartók: "Zou je bereid zijn een Violconcerto te componeren? Het zou heel veel voor mij betekenen, mocht je akkoord gaan. Een Bartók-concerto is sinds lange tijd een van mijn geheime wensen." Pas na enige aarzeling ging Bartók akkoord met het idee, al stelde hij voor om in plaats van een concerto een eendelig 'Konzertstück' te schrijven, onder de vorm van een reeks variaties voor viool en orkest. Székely ging daar echter niet mee akkoord en drong er bij Bartók op aan, een volwaardig driedelig soloconcerto te schrijven.

Uiteindelijk vond Bartók een compromis: hij schreef een driedelig concerto maar werkte de tweede beweging uit als een variatievorm. Bovendien ontwierp hij de thema's van het derde deel als variaties op thema's uit het eerste deel, waardoor uiteindelijk een overkoepelende symmetrische eenheid tot stand kwam. Het Violconcerto zou Bartók's meest grootschalige experiment op het vlak van de variatievorm worden.

Het Violconcerto is een duidelijk voorbeeld van Bartók's vernieuwde interesse in de vormschema's van de klassieke traditie. De eerste beweging, Allegro non troppo, is geschreven in een traditionele sonatevorm, waarin twee contrasterende thema's tegen elkaar uitgespeeld worden. Na de inleidende pulserende akkoorden van de harp zet als

eerste thema een volksliedachtige, rapsodische melodie in. Later volgt een statisch thema dat uit de twaalf noten van de chromatische toonladder is samengesteld, al houdt Bartók zich ver van de twaalftoonstechniek van zijn tijdgenoot Arnold Schönberg. De afwisseling van een breedvoelige lyriek met een energieke en briljante bravourestijl, de opeenvolging van volksliedachtige melodieën en wilde chromatiek, evenals de veelvuldige tempowisselingen en de speciale speeleffecten zoals glissando en het (occasionele) gebruik van kwarttonen dragen allemaal bij tot het rapsodische karakter van deze openingsbeweging. De tweede beweging, Andante tranquillo, begint met een thema in G-groot, begeleid door lage strijkers, harp en pauken. Vergeleken met de melodieën uit de eerste beweging is dit thema van een opmerkelijke eenvoud. Het thema wordt gevolgd door zes variaties die duidelijk van elkaar gescheiden worden. Nu eens wordt het thema omspeeld door snelle figuraties, dan weer wordt het in zijn afzonderlijke componenten uiteen gehaald of tot zijn essentie gereduceerd. Het thema verschijnt in de meest kleurrijke en contrasterende instrumentaties en texturen, waarbij de soloviool meestal door een kamermuziekachtig ensemble begeleid wordt. Bijna bovenaardse kleuren van harp en celesta wisselen af met energieke uitbarstingen van dubbelgrepen in de strijkers begeleid door kopers en slagwerk. Naar het einde toe wordt het beginthema een octaaf hoger hernomen, waarna de muziek zachtjes lijkt te verdampen in de mysterieuze slotmaten. Dit ppp-slot van de tweede beweging wordt meteen gevolgd door de briljante finale, Allegro molto, die inzet met de massieve strijkers. Zowel qua vorm als qua thematiek verwijst deze slotbeweging terug naar het openingsdeel. Het beginthema van de finale is meteen herkenbaar als een ritmisch gewijzigde variant van het hoofdthema uit de eerste beweging. Ook de overige motieven en thema's van de finale zijn afgeleid uit de openingsbeweging. Van het einde van de finale bestaan er twee versies. Volgens Bartóks oorspronkelijke ontwerp eindigde de violsolo reeds 26 maten voor het einde van de finale en werden de slotmaten enkel door het orkest gespeeld, als een grote fortissimo-apotheose voor orkest. Volgens Székely klonk het einde van het concerto op die manier echter te veel als het einde van een symfonie en niet als het einde van een soloconcerto. Bartók gaf gehoor aan Székely's opmerking en herschreef het einde van de finale. Daarbij behield hij weliswaar een aantal orkesteffecten, maar gunde hij de violsolo een glansrol tot in de allerlaatste maten.

Meer Bartók en Székely in deSingel

Kolja Lessing viool & Sebastiaan Oosthout piano

za 29 apr 2017

lezing

met live muziekvoorbeelden door
Kolja Lessing (spreektaal Frans)
Blauwe zaal / 18 uur / inbegrepen in
concertticket

concert

Blauwe zaal / 20 uur
€ 24, 20 (basis)
€ 20, 16 (-25/65+)
€ 8 (-19 jaar)

Béla Bartók / Zoltán Székely
Roemeense volksdansen voor
viool en piano

Béla Bartók

Sonate voor viool solo, Sz117

Claude Debussy

Sonate voor viool en piano in g

Zoltán Székely

Sonate voor viool solo, opus 1

Budapest Festival Orchestra

muzikale leiding

Iván Fischer

1ste viol

Giovanni Guzzo
Eckhardt Violetta
Bíró Ágnes
Gál-Tamási Mária
Hrib Radu
Illési Erika
Kádár István
Kostyál Péter
Lesták Bedő Eszter
Oláh Gyöngyvér
Sipos Gábor
Czenke Csaba
Pilz János
Gulyás Emese

2de viol

Iván Tímea
Czirók Györgyi
Gátay Tibor
Haják Krisztina
Lezsák Zsófia
Szabó Levente
Szefcsik Zsolt
Bodó Antónia
Molnár Noémi
Mózes Anikó
Szlávik Zsuzsa
Kovács Erika

altviol

Gálfi Csaba
Csoma Ágnes
Bányai Miklós
Bodolai Cecília
Fekete Zoltán
Juhász Barna
Reinhardt Nikoletta
Yamamoto Nao
Polónyi István
Fazekas György

cello

Szabó Péter
Dvorák Lajos
Eckhardt Éva
Kertész György
Liptai Gabriella
Mahdi Kousay
Sovány Rita
Mód Orsolya

contrabas

Fejérvári Zsolt
Martos Attila
Kaszás Károly
Lajhó Géza
Lévai László
Sipos Csaba

fluit

Pivon Gabriella
Jófüldi Anett

hobo

Podyomov, Ivan
Durak Nehil

klarinet

Ács Ákos
Csalló Roland

fagot

Tallián Dániel
Patkós Sándor

hoorn

Szőke Zoltán
Szabó András
Bereczky Dávid
Nagy Zsombor

trompet

Czeglédi Zsolt
Póti Tamás

trombone

Szakszon Balázs
Sztán Attila
Wagner Csaba

tuba

Bazsinka József

pauken

Dénes Roland

percussie

Kurcsák István
Herboly László

harp

Polónyi Ágnes

celesta

Nagy László Adrián

Binnenkort in deSingel

Building Bridges #1: András Schiff presenteert jonge pianisten

Michael Brown piano

za 10 dec 2016 / 20 uur / Blauwe zaal

€ 24, 20 (basis)
€ 20, 16 (-25/65+)
€ 8 (-19 jaar)

gratis inleiding / Tino Haenen
19.15 uur / Blauwe foyer

Felix Mendelssohn-Bartholdy

Selectie uit 6 Preludes & Fuga's,
opus 35

Michael Brown

Constellations and Toccata (2011)

Leonard Bernstein

Touches (1981)

Ludwig van Beethoven

Variaties & Fuga's in Es,
opus 35 'Eroica'

www.desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

**Vlaamse
overheid**

Provincie
Antwerpen

STAD ANTWERPEN

mediasponsors

Knack

dS
De
Standaard

canvas